

tionsformen, altsaa til § 9, og det er til denne, at jeg vil holde mig, idet jeg saa kort som muligt, og kun denne ene Gang, skal udtale mig. Som denne Forhandling er, troer jeg ikke, at det kan hjælpe videre at fortsætte Kampen om enkelte Meninger, men jeg antager, at det er vigtigt, at de betydeligt afvigende Meninger ogsaa komme frem og idetmindste forsaavidt gjøre sig gjældende, at Veien holdes aaben til, naar vi en anden Gang komme til denne Sag, da ogsaa at forsvare et andet System end nærværende Forslag, uden at man kan siges at have forandret Mening. Men jeg vil dog ubede mig af den ærede Formand Overbærelse med Hensyn til Sagens Stilling, hvis jeg skulde en enkelt Gang under Dmtale af § 9 streife ind paa eller berøre en og anden Paragraph, der ikke ligefrem er under Behandling.

Det nu foreliggende Lovforslag gaar ikke directe ud paa at ophæve Fæsteforholdet og afflåse Fæstecontracter. Der kan efter denne Lov endnu baade i den nærmeste Tid sluttes Fæstecontracter paa Livstid, og saalænge der findes Folk, som ville slutte dem. Det er ikke rimeligt, at de ville blive sluttede, thi der vil ingen Godseier, om han end beholder Bøndergods, indlade sig paa at afflutte Contracter, der af den ene Contrahent kunne forandres til at blive noget Andet, end de oprindeligt vare, men Fæsteforholdet selv, siger jeg, ophæves ikke derfor; derimod gives der de nærværende Fæstere Afgang til selv, hver for sit Bedkommende, at forandre den Besiddelse og Brug, de nu have som Fæstere, til Selveie. Det er Noget, som jeg i og for sig ikke finder meget ønskeligt. Jeg erkjender naturligviis fuldkomment, at, naar man ved Fæsteforholdets Ophevelse vil conservere den nærværende Fæstebefolkning i dens nærmeste Efterslægt — og det er Pligt og et Hovedformaal —, saa kan man ikke undlade at knytte dette Hensyn til de nærværende Fæstere selv; men det forekommer mig dog at være et ikke ønskeligt Forhold, at Loven for de nærværende Fæsteres egen Besiddelsestid giver Afgang til at forandre Besiddelsens Form og til at forandre de af dem afsluttede Fæstecontracter til Kjøbecontracter. Jeg troer ikke, at der er nogen som helst egentlig

Nødvendighed for i de nærværende Fæsteres egen Livstid at substituere en anden Besiddelsesform, end de hidtil have havt; det er kun med Hensyn til den nærmest forestaaende Fæsteforandring, at man frygter for, at der kan blive opstillet ubillige Fordringer om Indfæstning og Afgifter, eller at Godseieren vilkaarlige kan sælge Stedet til ganske Andre for den høieste Priis, som han kan faae, med Forbigaaelse af den sidste Fæsters Efterslægt. Det er først her, at der er Nødvendighed for at gribe ind. Imidlertid har man, som Grund for, at det er vigtigt at lade Forandringen indtræde allerede for de nærværende Fæstere, anført, at saa skeer Forandringen paa en meget lempeligere Maade, idet de nærværende Fæstere capitalisere den Besiddelsesret, de have, og derved lette sig Kjøbet af Gaardene. Dette kan jeg nu ikke indrømme egentlig skeer; tværtimod, hvad der ved Loven skeer, naar Fæstebønderne benytte sig deraf, er, at der gives Fæstebønderne paa en vis Maade en Opfordring til en Sparksomhed, ved hvis Anvendelse de iøvrigt ligesaa godt uden Loven kunne udrette det Samme. Fæstebonden skal efter Udfæstet betale for sin Gaard deels en Capital, til hvilken hans Afgift svarer som Rente, og deels endvidere en anden Capital, og med Hensyn til denne sidste faaer han et Afslag, beregnet efter den rimelige Besiddelsestid, han har tilbage, fordi Godseieren under denne Besiddelsestid ikke havde Afgang til nogen Rente af denne Deel af Gaardens Værdi. Han faaer altsaa, efter det Næremaal, han endnu efter Gjennemsnit har tilbage, for Exempel en Sum af 1000 Rbd. reduceret til 400 Rbd., og Godseieren faaer, naar han lægger disse 400 Rbd. hen og opsparer Renten og Rentens Rente, alligevel tilsidt i Gjennemsnit en Capital af 1000 Rbd. Men det Samme vil Bonden ogsaa kunne opnaae, naar han selv frivillig siger sig: Efter Gjennemsnitsberegningen vil jeg have saa længe tilbage af Fæstetiden; jeg vil nu henlægge en Capital, jeg vil betragte mig som Debitor for den, og hvert Aar vil jeg oplægge Rente og Rentens Rente, for, naar Tiden kommer, at have samlet den større Capital, der da vil kræves af mig. Ogsaa paa denne Maade fremkommer